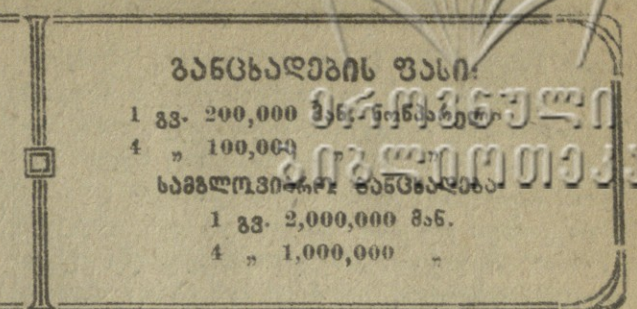

ბოდიშს ვინდი, მაგრამ პატივცემულ რედაქციას ან
სიტყვებში არ ვეთანხმები და ბი რათა: საქართვე-
ლოს გულუბნობა ერთსა და იმავე დროს მუშებიც
არიან და კერძო მესაკუთრენიც. ავიღოთ ეხლა
ტფილისი. მისი განაპირა უბნები: ნაძალადევი, დ.

დუმე, საბურთალო, ნადიროვკა და სხვ. მუშებში არიან დასახლებული და თითქმის უმეტეს მათგანს საკუთარი ქონებით უდგებიან; მაშასადამე კერძო მე-საკუთრები არიან. კომუნისტ მუშებსაც ბევრს ვი-ცნობ, რომელთაც კერძო საკუთრება აქვთ და იმა-დებმა კითხვა: თუ ამით ინტერესებს ვერ დაიცავს „მუშის“ კონტაქტით, მაშ ვისი ინტერესები უნდა დაიცვას? ინტერესები, კომუნისტ მუშებშიაც ბევრია კერძო მესაკუთრე და ისინი არამც თუ კანონს გა-რეშვა გამოცხადებული, არამედ თვით იღებენ მო-წოდებებს კანონების შედგენასა და დაწესებაში და ყოველივე ამის შემდეგ განა შესაძლებელია თქმა იმისი, რომ კერძო მესაკუთრეთ ჩვენ არ ვი-ცნობთ?

კერძოთ მე ამ წერილში ძალიან დამაფიქრა. საქმე შემდეგშია: ორმოცდახუთი წლის კაცი ვარ, რაც ფეხი ავიდგი სულ გმუშობ, თავი მაღლა არ ამილია. ეხლა გვცხოვრობ ნაძალადეშში და ჩემი სა-კუთარი ქონება მაქვს. მიუხედავად იმისა, რომ არც სახურავი უფარავ, არც კერა, არც კედლები და არც იატაკი, ჩემს გარდა კიდევ ჩემსავით ღარიბი და ლატაკი მდგომარეობაში მყოფი და გაჭირვე-ბით და ვაი-ვაგვალხით იოლად მივდივართ. ნუ-თუ ეს დანაშაულია უნდა ჩამეფიქროს?

მართალია სოციალიზმი კერძო საკუთრებას უარსჟიფს, მაგრამ, როგორც ლენინი ამბობს, სო-ციალიზმი ჯერ კიდევ შორს არის და თუ მანამდის ჩემისთანა „კერძო მესაკუთრის“ ინტერესები არა-ვინ დაიცავს, თქვენი მტრია, ქართველ მუშებს და გლეხებს ღლე დაადგებათ.

ვთხოვთ რა ამ წერილს, მინდა ორადღე სხ-ტყვით ქალაქის, აღმასკომს მივმართო: მე მუშა ვი-ყავი, მუშა ვარ და მუშათ მინდა დაფრე. რადგან კერძო საკუთრება დანაშაულია ყოფილა, ვთხოვთ ჩამომართვათ ჩემი სახლი და მე გადახადებდით იმდენი ქონა, რომდენიც კანონით მეკუთვნის და რამდენსაც სხვა ჩემისთანა მუშები იხდიან. ეს მით უმეტეს უნდა მოხდეს ეგერ, რომ ხელმოკლეობისა და მოუტყულობის გამო სახლი რეგისტრაციაში ვერ გავატარე და კანონით ქალაქს ვეუფენის.*)

ასოთ-ამწყობი გ. წულაძე.

*) ეს წერილი „მუშისა“ და „კომუნისტის“ რედ. ეგზავნება.

განათიის რაიონის გზა.

ღარიბი და ბეჭიანი ვართ. ეს იმიტომ, რომ ჩვენ სრულიად არ ვაჯანსაღებ დროს, იმ დროს, რო-მელზედაც ინგლისელებს მთელი ანდამაც კი აქვთ გამოტყუებული—„დრო ფულია“—ო. დიას, დრო ფუ-ლია, სიმდიდრეა და ჩვენ კი მას ჩიხრათაც არ ვაგ-დებთ... არც ის უბრალო ჰეშმარებებს გვეცნის, რომ, ვისაც არ უნდა დააკლდეს თუნდა კაპეიკი თუ მილიარდები, ეს თვით მთელი ერის, მთელი ხალხის, მთელი სახელმწიფოს და აგრეთვე თვითუ-ლის ჩვენგანის დაკლებია, გაღარიბებია.

მაგრამ გულს არასოდეს ისე არა სწყინს ასე-თი გაუგებრობა და უცოდინარობა, როგორც მა-შინ, როცა მოხსენებულ ფაქტორთა და ჰეშმარი-ტებთან არ მყოფნით გამოდის მთელი დაწესებუ-ლება, მთელი გამგეობა ამა თუ იმ დაწესებულები-სა—ამ შემთხვევაში კახეთის რაიონის განსა... მშენებელი დილა, თელავიდან ტფილის ვე-

სრულიად საპარტიზოლო პირველი საგლარი უ პრილობა.

სტალინი მთელი. *)

მალარია საქართველოში.

(ეპიდემიოლოგიური მიმოხილვა).

1920 წლიდან კანდელაკს უშუაშენია სამალა-რით სამეცნიერო ექსპედიციებში საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებში. ამ მუშაობის დროს ის ეც-ნობოდა და სწავლობდა ადგილობრივად მალარიის წარმოშობის მიზეზებს, იკვლევდა მისგან გამაფრთ-ხილებელ საშუალებებს ადგილობრივ პირობების მი-ხედვით. ამ დაკვირვებასა და შესწავლაზე იყო აშე-ნებული მისი გრცელი ნახსენებები, რომლის მხოლოდ მოკლე მინიარს გადმოვიტყვებ აქ.

საქართველოში მალარიის ყველა ავადმყოფო-ბათა შორის პირველი ადგილი უჭირავს. საქარ-თვლოს საუკეთესო სოფლები და ქალაქები მალა-რიის ბუდითაა გადაქცეული. არ არის არც ერთი მაზრა, სადაც მალარიის არ იყოს გავრცელებული. თვით ადგილსა და მდებარეობით მალარიის მაზრებ-შიაც, როგორცაა ახალქალაქ-ახალციხის, რაჭა-ლიჩხუშის და ღუშეთის მაზრებშიაც კი ვხვდებით ადგილობრივ მალარიის შედეგებს. თვით ახალქა-ლაქის მაზრაშიაც კი, სადაც ზაფხული თითქმის არ იცის, ზამთარი კი მაგარი და სუსხიანია, გვხვდება ნამდვილი მალარიის ბუდეები; ასეთი ტიპიაროვან-ჩაის მიდამო სოფ. ხერეთისგანის რაიონი და სხვ.

ოფიციალური ცნობით მალარიით საქართვე-ლოში ყოველწლივ ავად ხდება 300.000 კაცი, მაგ-რამ ეს ციფრი შორსაა სინამდვილესთან. მომხსე-ნებელი ამტკიცებს, რომ საქართველოში ავად ხდება ყოველ წლივ მალარიით არა ნაკლებ 800.000 კა-ცისა, ე. ი. თუ საქართველოს მცხოვრებლები 2 ნახ. მილიონს უდრის დაახლოებით სამში ერთი ავად-დება მალარიით.

მალარია ჩვენი ხალხის უსაშინესესი სოცია-ლური უბედურებაა ერთი მხრივ ის ჯანოვნის აც-ლის, ფიზიკურათ ასუსტებს და უშუალოდ ნიადაგს სხვადასხვა ავადმყოფობის, უმთავრესად ქლექს, რე-მელიც მალარიის ადგილებში თან მისდევს მალა-

ზოლების გარშემო.

(პოსტა)

საქართველო დაყოფილია ზოლებით და ერთი და იმავე დაწესებულების მოსამსახურენი სხვა და სხვა ადგილას სხვა და სხვა გვარით ლეგულობენ.

ეს დაყოფა ხდება სურსათ-სანოვანის ფასის მიხედვით და აღსანიშნავია, რომ სხვა გარემოება არ არის მიღებული მხედველობაში. არის ბევრი ისეთი დაწესებულება, რომელსაც მოსამსახურეთა ნაწილი ტფილისში ჰყავს, ნაწილი კი ახალციხეში. ტფილისში მყოფი ლეგულობს 100 პროც.-ს, ახალ-ციხეში კი 70 პროც.-ს. მართალია ახალციხის მაზ-რაში იაფია პური, ყველი, კარაქი და სხვა ადგი-ლობრივი ნაწარმები, მაგრამ ძვირია შაქარი, ჩი და ფაბრიკული ტფილისის კულტურულ უბრა-ტესობაზე ლაპარაკი ხომ ზედმეტია, ტფილისში მცხოვრებს აქვს საშუალება სამკითხველობით სრუ-ლიად უფასოთ ისარგებლოს; ახალციხის რომელიმე მიყრდნულ სოფელში მომუშავე კი უფასოთ მოკ-ლებულია ამ სულიერ საზრდოს. ცხადია იმ მკირი ჯამბაგის სამოცდაათი პროცენტადან, რომელსაც ახალციხეში მომუშავე ლეგულობს შეუძლებელია ჟურნალ-გაზეთების გამოწერა და, ეს მით უმეტეს, რომ სურსათ სანოვანის ნაწილი და ფართალი, რო-გორც ზევით აღვნიშნე, ახალციხის მაზრაში უფრო ძვირია, ვიდრე ტფილისში. გვინებ, საქარო არ უნდა იყოს თეატრები, მოხსენებებზე და მეცნი-ერულ ხასიათის ლექციებზე ლაპარაკი, რომლებსაც პროვინციაში მყოფი ამაზნაგები მოკლებულნი არიან. ეს ზოლებით დანაწილება ჰქმნის კიდევ ერთ უხერ-ხულობას: მაგალითად, გორში მომუშავე ინჟინერი მეხუთმეტე კატეგორიის, რომელსაც დიდი მუშაობა და პასუხისმგებლობა აქვს დაკისრებული, ლეგუ-ლობს 23 მანეთს თვეში იმ დროს, როცა ტფილის-ში მყოფი უმცროსი ტენიკი, ან მზახავი 28 მანეთს. ეს გარემოება ჰქმნის ცენტრისაკენ ლტოლვას და პროვინციაში ყველა უხალისოთ მიემართება.

ცხადია, ამ ზოლების არსებობა უსამართლო-ბაა და მუშაობასაც აფერხებს.

ხმენია, რომ შრომის კომისარიატში ხელახლა იხილავნ ამ საკითხს და კარგია დროზე მოეღე-ბოდეს ბოლო უსამართლობას.

ს. კეიშვილი.

დიოდეს... არა. ტყუილად არა ვწერდი ამას წინად გაზეთში, რომ კაცები, კაცები გვაქვია და ამი-ტობა ვართ ესე ჩამორჩენილები...

ავიღოთ ახლა მეორე საქმე—უხუფთაობა. პროლეტარები და ღარიბნი რომ ვართ, ეს კიდევ იმას არ ნიშნავს, რომ ნაგავში უნდა ვისხედეთ, სი-ბინძურეში უნდა ვიხრჩვეოდეთ? არა. უბრალო მიხედვით თხოულობს, რომ, თუ ღარიბნი და არაფ-რის მქონენი ვართ, მით უმეტეს, რაც გვაქვს, ის მაინც უნდა დავიცვათ თვალის ჩინსავით და უაღ-რესად სუფთაობა შევინახოთ... აქ კი რა ვნახე: ყოვლად დაუშვებელი უსუფთაობა, ჭუჭყი და სი-ბინძურე... სადა ვართ, საქათმეში თუ სახელმწიფო დაწესებულებაში? მაგრამ რას ვამბობ: ჩამოველ ტფილისში და რუსთაველისა და პლენარის ქუ-ჩებზედაც ას წილად მეტი სისუფთავე ვნახე, ვიდ-რე კახეთის რაიონის გზის სამგზავო ვაგონებში...

აუცილებლად საჭიროა, რომ რაიონის-გზებზე-მა მეტი უნარი გამოიჩინოთ. დღეიდანვე გადაუდებ-ლად შეუდგენ ყველგან და ყველაფერში უაღრესი სისუფთაის დაცვას. წყალი საქმაოდ მოგვეპოვება... არც წარწერების გამოკიდვა აწყენს ჩვენს ხალხს სხვილი ქართული ასოებით—„დაიცავით სისუფ-თავე!“ „ნუ შერით ფეხქვეშ და ბნელ კუთხულებში საქლის ნარჩომებს!“ და სხვა ამგვარები.

აიღეთ ახლა მესამე საქმე—გაგონების სიკა-ლიერე. მოვიდო პირდაპირ, როცა ვაგონში შეველი და ისე გავიარე თავიდან ბოლომდის, რომ ოთხი-ბუთი მგზავრის მეტი ვერა ვნახე ორმოცი და სა-მოცის მაგვრად. კეხეთის რაიონის გზა და ცარიე-ლი? ვერ წარმოგიდგინა მე ეს, მაგრამ ფაქტი ისე აშკარად ლაღდება ამას, რომ გონება ჩემი მთლად წარსულის გახსენებაში და მიხეზთა ძებნაში წაი-და, იმ წარსულისა, როცა კახეთის მოწინავე სა-

კულტურული საქმიანობა ქ. ზუგდიდში.

ზუგდიდი კულტურულ საზრდოსა და სახალხო გან-მანათლებელ დაწესებულებათა მხრით ყოველთვის ერთი ჩამორჩენილი ქალაქი იყო.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ მოსალოდნელი იყო, რომ ეს გარემოება გახდებოდა განსაკუთრებული ღირსი. მაგრამ სამწუხაროდ ამ ბოლო ხანამდე ამ მოლოდინის გამართლების ნიშნები არა სჩანდა. მიმდინარე წლის დასაწყისი-დან გაჩაღდა რეგულიარული მუშაობა აღნიშნულ დარგში.

არაწვეულებრივი ენერგიითა და აღტკინებით შეუდგა ადგილობრივი სამზარო პოლიტგანათლების განყოფილება ამ დანაწესების შევსებას და თვალი-საჩინო რეალური ნაბიჯებიც გადადგა წინ. მან დაარსა პოლიტგანათლების განყოფილებისთან სხვა და სხვა სექციები: საკლუბო, დრამატული, სალი-ტერატურო, სამუსიკო და სხვა, რომელნიც საქმის წრეგულ სიყვარულით ყმაწვილურად გატაცებულნი თითქმის ეგზორციტები ერთი-მეორის სამუშაოებსა და დადებით საქმიანობის ნაყოფიერებაში.

სამუსიკო სექციამ უკვე მოაწყო მუდმივი ხო-რო—მომღერალ გ. ქელიძის ლოტბარობით.

კინო-პროექტორის ხელმძღვანელმა ექიმ პა-

რიცაა ტიფი, ხოლერა, ჟამი და სხვ. მაგალითისთ-ვის მას მოყავს საბურთალო, სადაც 1921 წლის შე-მოღვაწე სამი თვის განმავლობაში მალარიისაგან გარდაიცვალა 500 კაცი და სანახევროდ განად-გურდა საბურთალო.

შემდეგ მომხსენებელი გადადის იმ მიზეზებზე, რომლებიც ჩვენი ცხოვრების პირობებში ხელს უწყ-ობდენ მალარიის ასეთ გავრცელების ხანგრძლივ იმპერიალისტურ და სამოქალაქო ომებს შემდეგს, აღმამის ცხოვრების პირობების დაცემას, ორგა-ნიზების დასესტებას, მეურნეობის დაცემას, პილო-ტინიკურ მუშაობის და ნორმალურ პირობებში ჩა-ყენების, მასების (ჯარები, ლტოლვილები, მეტომ-რება) გადასვლა გადმოსვლა, უმთავრესი, საქმის ქინაქინის უქონლობას აფთიაქებში და ქინაქინის საშინელ სიძვირეს და ფართოდ გავრცელებულ ფალსიფიკაციის, მომხსენებელი ვრცლად ჩერდება ჩვენი ქვეყნის ხელოვნური დაპირისპირებაზე.

საქართველო თავისი გეოგრაფიული და ადგილ-მდებარეობის მიხედვით ყოველთვის საჭიროებდა მორწყვის საქმის მოწყვრისგებას. უძველეს დროიდან მორწყვის საქმეს ქართველი ხალხი დიდის ყურად-ღებით ეპყრობოდა. მთელი საქართველო სარწყავ არხებით იყო დასერილი, მას მოყავს ვახუშტის გე-ოგრაფიული ამის დასამტკიცებელი ადგილები. სინამდის პური მოდიოდა რუსეთიდან, და თვით-მპრობელი მთავრობა არ ზრუნავდა ადგილობრივ მეურნეობის ასაყვავებლად, არსების საკითხიც უწყ-რადებოთ იყო დატოვებული, 1919—1920 წელში, როცა ქართველი ხალხი დარჩა თავის მეურნეობის ანაბარა, შეიქნა დიდი მოთხოვნილება არხების გა-ყვანისა და მშობლიურ მეურნეობის აყვავებისა, თა-ვის მამულზე თვის წლის სარჩოს მოყვანისა და დაი-წყეს არხების გაყვანა. არხების გაყვანის საქმე მე-ტად განვითარდა 1921—1922 წლებში, მრავალი ახალი სარწყავი არხები გაუყვანეს, მაგრამ საუბე-ღურათ სანიტარულ მხარის სრულყოფით არ აქცევენ ყურადღებას და მორწყვის მაგვრათ დღეს ეს არ-ხები ემსახურებიან ჩვენი ქვეყნის ხელოვნულად და-ქაობინების საქმეს, რასაც უნდა მივუტყოს განსაკუთ-რებული ყურადღება.

არ კმარა არხების გაყვანა, საჭიროა მისი მო-ვლა და შენახვა.

ზოგადობა დიდ შეხლა-შემოხლაში იყო, თუ რა მიმართულება მიეცათ კახეთის რაიონის გზისათვის ერთი ჯგუფი არჩევდა „ტფილისისკენ“ მიმავალ და ოქიდან პირდაპირ მთელ კახეთზე გასულიყო წინ, რამდენ და იქიდან ქალაქსაკენ მიმავალი ღონაღზე და ივრის ხეობით კვლავ ტფილისში მი-ყვანას, ხოლო წნორიდან—ზაქათალა—ნუხით გე-ლახამდე ბაქოს რაიონის გზასთან შესაერთებლად; ხოლო მეორე ჯგუფი იბრძოდა დღევანდელი კულ-მოკეცელი მიმართულებისათვის და გაიმარჯვა კიდევ...

მაგრამ ვაი გამარჯვებამ: რაც სიღუბნეოდ და ნაკლებობა სჭირს კახეთის დღევანდელ რაიონის გზას და მათ შორის მგზავრთა სიმცირე და თელა-ვისა თუ სიღნაღ-ქიხისა და თიანეთის საუკუნოდ დაშორება ტფილისზე, ეს სულ კახეთის რაიონის გზის დღევანდელი მიმართულებით გაყვანის ბრალია და ყოველი ცოდვა ამისა მამუნიდელ იმ მოღვაწეობის კისერზეა ვინც ამ მიმართულებას იცავდა. იმ დროს (1903 წელს) მე ჟურნალ „მოგზაურის“ რედაქტორი ვიყავ და, როგორც კახელი, მეც დიდს აქტიურობ მონაწილეობას ვიღებდი დასახლებულ მიმართულ-ბათა გამო კამათში. მე მომხრე ვიყავ პირველი მი-მართულებისა, ვამტკიცებდი, რომ დავიღუპებოდა საქართველოს და კახეთის ზემო და ქვემო საუკეთეს-სო ნაწილები რაიონის გზის გარეშე რჩება, რომ იე-რის ხეობის მიმართულებით გზა იფლითება, ჩიხში დგება და ეს გარემოება დაჰლუპავს თვით გზასაც. მაგრამ თქვენ არ მომიკვდეთ, ვერა და ვერ შევს-მინეთ, ვერ დავიყოფით და ძლიერებმა ამ ქვეყნ-სა თავისი ქმეც-კახეთის რაიონის გზა ივრის ხეობით წაიყვანეს და თავის ჩიხში ჩასვეს...

ივანე როსტომაშვილი.

ტარაიამ უკვე საგვებით მოაგვარა ღინამო, ყველს საპროექტორო მოწყობილობით.

დრამატული სექცია სისტემატიურად მარ-თავს წარმოდგენებს.

საკლუბო სექციის დაგეგმული ჰქმნდა არსე-ბული კლუბის გარდაკეთება ნამდვილი თეატრის სახით. ამ მიზნით არჩეულმა სპეციალურმა კომი-სიამ ისარგებლა წინა წლებში ინჟინრის მიერ ამ კლუბისთვის შედგენილი გეგმით, გადასცა იგი ტი-ნიკებს, რომელთაც მისი მიხედვით შეადგინეს ხარჯ-აღრიცხვა.

გეგმისა და ხარჯთაღრიცხვის სათანადოთ დამტკიცების შემდეგ კლუბის შენობა იქმნა გატე-ბული საჯარო ვაჭრობით. ამ ჟამად ფიცილები მუ-შაობა სწარმოებს და აპრილის ბოლოს უკვე სიღუ-ბით დასრულებული თეატრი გვექნება—სცენით კულისებით, სკამებით, ყველა საჭირო ოთახებით და მთელი თვისი მოწყობილობით.

თეატრის დასრულებისთანავე დაიწყებს მოქ-მელებას კინო.

სათეატრო დარბაზის გვერდით იქნება ზომი-ამდენივე მეორე ზალა ბუფეტისათვის და სხვა და სხვა სათანადოებისათვის.

კლუბის შენობის ასე გადაკეთება ჯდება თუ-თქმის ნახევარ მილიარდამდე. ცხადია, რომ ეს თანხა დიდია და საგრძნობი.

თუ უძველეს საქართველოში არხები ყავდა მისი მოვლასაც დიდი ყურადღება უქმნდა მიტყულო მორწყვის საქმე დიდი სახელმწიფოებრივი საქმე ითვლებოდა და შესაფერისკანონებდა იყო. მომხსენ-ბელს მოაქვს ფუნქციები ვახტანგ სასულა-მდებელი კანონებიდან და აღარებს დღევანდელ ყარაის ძველ ყარაითან, სადაც სულ ყოფილა გაყვანილი ეხლის დელ მარინეს არხის ადგილას და დიდი ფიხე ქალ-ქი ბოსტან-ქალაქი ანუ რუსთავი ყოფილა აშენებ-ლი და ცხოვრება გაჩაღებული; ეხლა სოფლები ა-ადგილას ვერ სძლებენ მალარიისგან.

არც ერთი მეურნეობის დარგი, გარდა ბრი-ჯისა, არ მოითხოვს დაჰაობინებას, პირიქით, მე-ურნეობის აყვავება და ქულტურა ნიადაგისა მტკი-რად მალარიისა.

შემდეგ მომხსენებელი ასახელებს სალ-ხის მასივო მოძრაობას, მრავალი უცხო ჯარები შემოსვლას ჩვენ ქვეყანაში, რომლებიც დასწრულუ-ლი იყვნენ, ლტოლვა ერთ ადგილიდან მეორე ხელს უწყობდენ მალარიის სხვა და სხვა ფორმებ-გავრცელებას. ერთი მხრივ კომბების გავრცელებ-კოლოების გასავრცელებლად, მეორე მხრივ მრავ-ლი დაავადებული შემოსული ხელს უწყობდენ მ-ლარიის გავრცელებას ჩვენში. ტროპიკულ ფარმე-მა განსაკუთრებით იმარა. მოუსალობა, სიმშვილ-ბა, ცუდი ბინა, ცუდი საჭმელ-სასმელი პსიქიურ ტრავმა ხელს უწყობდენ მალარიის სიმკაცრე-ყველა ამ პირობებთან ერთად-ერთ უმთავრეს მი-ზეხათ უნდა ჩაითვალოს ქინაქინის უქონლობა თუ ჩვენში ყოველ წლივ ავად ხდება მალარი-800,000 კაცი, თითოზე საშუალოთ უნდა ვიანგან-შოთ 30 გრამი ქინა საჭირო იქნება წელიწად-24,000 კილო, ვიანგარიშით ამის ნახევარი ე-12,000 კილო ეს იქნება მინიმუმი საჭიროების ნამდვილით კი ჩვენ გვეჭირდა სულ საქართველო-1921 წ.—516 კილო, 1922 წ.—538 კილო და-თამად არის სულ—40 კილო ქინაქინა.

ამის შემდეგ მომხსენებელი გადადის იმ საბ-ძოლველ საშუალებებზე, რომლებიც დღევანდელ პ-რობებში შესაძლებელია გატარდეს ჩვენს ცხოვრ-ბაში.

ის ამბობს უმთავრესი ყურადღები უნდა მიე-ცეს მეურნეობისა და დაჰაობინებულ ადგილებ-

პოლიტგანათლების განყოფილებამ ეახშმისა და სალამოს გამართვით და სხვა საშუალებებით შეკრება ამ ხარჯების დასაფარავად 100 მილიონ მანეთამდე. დიდი ნივთიერი დახმარება გაუწია აგრეთვე ადგილობრივმა სამხრო აღმასკომმა, მაგრამ 200 მილიონამდე მაინც ვალი გაუსტუმრებელი რჩება პოლიტგანათლების განყოფილებას. განყოფილება და მასთან მიეღო ზედმიწევნით დიდი იმედებს ამყარებს ცენტრალური პოლიტგანათლების განყოფილებაზე და უმეტესად მოელის მისგან ამ დიად საქმეში დახმარებას სესხის სახით მაინც.

ამავე დროს სწარმოებს ადგილობრივი ეკლესიის შენობის გადაკეთება მხარის ყველა დარგის მუშა-მოსამსახურეთა სახლად. აქაც უკვე მუშაობა დაწყებულია ამავე მიზან-მოსამსახურეთა პროფკავშირის გამგეობის ინიციატივით.

ოლიშელი.

წყალი თელავის გამასწორებელ სახლში. თელავი მდიდარია წყლებით. მაგრამ თელავის გამასწორებელი სახლი კი ამ მხრივ დიდ ნაკლულთანაა განიცდიდა. ეს იყო მიზეზი რომ დიდი სნეულება იყო იქ დაბუდებული, როგორც სახლი, მუცელა და სხვა. ამისთვის მე გადაწყვიტე წყალი გამეყვანა. გამასწორებელ სახლში, რასაც დიდი სიხარულით მიეგება სახლს უფროსი ამხ. ცაავა; ნაცნობებიც შემპირდნენ ფულით დახმარებას კომუნალურ მეურნეობის გამგეც დ. ლუკაშვილიც დიდის თანაგრძნობით შეხვდა ამ განზრახვას და დამხმარდა საჭირო კირი და ცემენტი მოეცა. როცა ფულის მოკრეფაზე მიდგა საქმე ყველამ ზურგი შემაქცია მაგრამ მაინც დაეწყო წყლის გაყვანა, მუშაობდა გამასწორებელ სახლის უფროსი ცაავა, რომელიც ხანდახან მუშის მაგივრობას სწევდა. რომ მალე

გაგეგმავდნენ ეს ფრიალ საჭირო საქმე. ფული შემოსწირეს მხოლოდ გ. კურდღელაშვილმა და გაგენაშვილმა და გ. ბაბუნაძემ 5 მილიონი, გიორგი ციხისტომა 2 მილ. სეიფორე ლეკმა 1 მილ. გ. ხანგულაშვილმა 500,000 მან. ცისკაროვა 500,000 მან. მ. შაშურაშვილმა 500.000 მან. ისრაელმა 800,000 მან. რომელთაც აქვს მადლობას ვუცხადებ ამ დიდ საქმეში დახმარებისათვის. აგრეთვე შემოსწირეს თითო ზაფხუ ლენო მისა მეტრეველმა. კ. მაგდანა ჩხუბიანიშვილმა და გიორგი ხოზანაშვილმა შემოწირულება ამის მეტი არ შემოსულა წყალს კი თითქმის ასი მილიონი უნდადა, ამისათვის გადაწყვიტე, რომ დაწყებული საქმე გამთავრდებოდა რაც უნდა დამჯდომოდა. ს. კალაურში მცხოვრები ვასო ბაციშვილი დამხმარდა ასი მილიონი მაგრამ გარდაიცვალა, თუმცა მისი მემკვიდრენი დამხმარდნენ ამ ფულსა და იმედია შესრულდნენ კიდევ. ამანიათ თუმცა დიდი წყლებით და დახმარების შემდეგ რომელიც ჩემ შეძლებას ბევრით აღემატება დამეფარე გამასწორებელ სახლში წყლის გაყვანა, რომელიც სასიამოვნოთ გადმოიწმინდეს და ამშვენებს

გაჯანსაღებას. მაღარიის შემცირებაში არ არის არც ერთი დარგი, არც ერთი საკითხი ისე ძნელი, როგორცია მკურნალობის საკითხი. მართალია გვაქვს უბრალო სპეციალური საშუალება ქინაქინა, მაგრამ რადგან მისი მოქმედება დღემდის არ არის საკმარისი ვარკვეული, მრავალი მეთოდები. ეს მეთოდები იწვევენ დავის და ხშირად პრაქტიკაში გაუგებრობას.

ერთი რამ ყველასათვის უნდა იყოს კანონი: ციხე-სიხეების (მაღარიის) რაც შეიძლება მალე უნდა უაქმოდ. საქართველოს ზოგიერთ კუთხეებში, დასავლეთ საქართველოს ზოგიერთ სოფლებში როცა იადი ქინაქინა იშოვებოდა, ყოველ ოჯახში იყო საკმაო ქინაქინის რაოდენობა. როგორც კინეზო უქვეფოთ იგრძნობდა თავს—ე. ი. დაწყებინებდა ზმორებას, მტკრევას, თავის ტკივილს მოსხლეტილობას და სხვ. მაშინვე დაწყებდნენ ქინაქინის სმას და სვამდნენ, მაინც სულ კარგათ არ იგრძნობდნენ თავს. ასეთი წინასწარი აქიომებით რომელსაც იწვევდნენ შეცივებადის ხშირად იფარავს ადამიანს თვით შეცივებისაგან, ადვილად იტუნება, ჭელენთა და სხვა ორგანოები არ ზიანდებიან და სადაც ასეთი წინასწარი იღებდნენ წამლობას, აცხურებდნენ ქინაქინით ჩვენ არც ტყუილად არ გვიანახავს სიტყვა ტყუილად სამარცხინო იშლებოდა, დღეს კი, როცა ქინაქინა არ იშოვება და შეცივების დროსაც კი ვერ იღებენ მას, იმისთვის არის ასეთი გამწვანებული ხასიათის ციხე. ყოველ შემთხვევაში ეს წინასწარი ან ადრე დაწყებული მკურნალობა მაღარიის არის ნამდვილი მიზან-შეწყობილი და ეკონომიური.

როგორც კი ციხეები ადგილებში თავს იგრძნობს უქვეფოთ და შეატყობთ შარეულ ნიშნებს, მოახლოვებულ ციხეების შეტევისას, მაშინვე უნდა სვით საქმით დოზა ქინაქინისა, სანამ სულ კარგათ არ შეიქნება.

შემდეგ მომხსენებელი შეგბო სხვა და სხვა მეთოდებს ლურო ხონარს, რომელსაც ის სამ წელზე მეტია ხმარობს და კარგი შედეგები მიიღო. საჭიროა ყოველ ცალკე შემთხვევაში ექიმმა, აწინადწინოს ესა თუ ის ავადმყოფი და ამის და მიხედვით მიიღებს ამა თუ იმ მეთოდით ქინაქინას.

„რუსეთის კომპარტიის 12 ყრილობა და ქართველი ხალხი“

მოხსენება პლ. კვირკველიასი

შესდგება კვირას, მაისის 6, დილის 12 საათზედ პარტიულ კლუბში

(ლორის-მელიქოვის ქ. № 1).

დასწრება შეუძლია თანამგრძნობსაც წევრის რეკომენდაციით.

მარმარილოს ქვე მოთას სიტყვებით: „რასაცა გასცემ შენია, რაც არა დაქარგულია“. დასასრულს უნდა აღვნიშნო, რომ ამხ. ცაავას გარდა, რომელიც სულ ჩემთან იყო და მუშაობდა წყლის გამოყვანაში დიდად ხელი შემიწყეს, როგორც კომუნალურმა მეურნეობის გამგემ დ. ლუკაშვილმა ისე აღმასკომის თავმჯდომარემ ამხ. ცინცაძემ. რომელიც ნიკა ბაციშვილმა მიანდერდა ზემოხსენებული ასი მილიონი მანეთი, ეს უნდა ოთხმოცი მილიონი მანეთი მოვხმაროთ თელავის სახალხო სახლსა და ოცი მილიონი მანეთი გამასწორებელს სახლსა.

გიორგი ისაკიხ ძე ჩხუბიანიშვილი.

გ ა ჯ ა ნ ს ა ლ ე ბ ა

ჩემი პასუხი მთავარ სახელწოდებ კომიტეტს.
ამხ. რედაქტორი! თქვენ კარგათ მოგვხსენებთ, რომ მე ესთხოვე მთავარ სახელწოდებ კომიტეტს ჩემთვის იუბილე გაემართათ ავანსათ. პოეტობას ვიწყებ, მაგრამ ვინც უნდა დამეხმაროს სწორეთ ის მიშლის ხელს. ჩემ წერილზე, რომელიც „ტრიბუნაში“ მოქონდა მოთავსებული, ასეთი პასუხი მივიღე: „პატივცემულო კოკე! ფრიალ გადაკვირვა თქვენა შევრილმა ჯერ არსად განიწილა, რომ ვინმესთვის ავანსათ იუბილე გაემართათ. თქვენ ამბობთ: უმღერ მუცლის ტკივილს, ყვერულს და სხვასო, მაგრამ მართო თქმა არ კმარა. საქიროა ვიცოდეთ, როგორ უმღერიოთ. გაქვთ თუ არა პოეტური ინტუიცია და იცოცხლებთ თუ არა 50 წელიწადს. თქვენი მომარტეა ჩვენდამი აღმათ მუცლის ტკივილის დროს მომხდარა. კრივით საქართველოში ვერავის შეაშინებთ.

შემცდარია ის აზრი, თითქოს ქინაქინა ორსულ ქალს არ დაეღუფლებს, ჩვენ ვიცით ბევრი შემთხვევა, როცა მაღარიის მოუღლია მუცელი მხოლოდ ქინაქინით ნააქიმარი ორსულ ქალს შეუღლია შვას ჯანსაღი ბავშვი.

შემდეგ კანდელაკი გადადის საქართველოს და ჰაობიანების საკითხზე და ამბობს თუ არხების გაყვანის საკითხი არ იქნა მოგვარებული, მთელს საქართველოს ორ-სამ წელში იგივე ზედი ზედი მოელის, როგორც საბურთალოს, სადაც ორ-სამ თვეში ამოწყდა მცხოვრებლების 10 პროცენტი დაჰაობიანებისა გამო. საბურთალოს მამულზე უხსნის ყრილობას, რომ მიზან-შეწონილად გაყვანილ არხებს სულ მალე შეუქლია დაშროს ჰაობები, როგორც ეს მოხდა საბურთალოში, გაიყვანეს არხები და ორ-სამ თვეში დააშრეს მიდამოები, მაგრამ ეს არხები მოითხოვს მუდმივ მოვლას და თუ ეს მოვლა არ ექნა სულ მალე ისევ უარვისი იქნებიან და დაშრობის მაგივრად კლავ დაჰაობიანებენ არე-მარეს, როგორც ეს ხდება დღეს იმავე საბურთალოს ახალ არხებზე.

იგი ებება საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეების, როგორცია გურია, კახეთი, ქართლი, ამ ციხე-სიხეებისგან დაავადმყოფებას, კლექის საგრძნობად გაზრდას, აუარებელ ხალხის სიკვდილიანობას ამ ავადმყოფობის მიერ და მოუწოდებს ყრილობას სასურველ ნაბიჯების გამოსახნად ხალხის ფიზიკურად შენარჩუნებისათვის. შემდეგ იგი გადადის მოხსენების დასკვნაზე.

ეპიდემიოლოგიური საკითხები მაღარიისა, რომელიც ჩვენ დღეს უნდა გვანტერესებდეს მრავალია. თანამედროვე მეცნიერების მიერ ბევრი მათგანი შესწავლილი და გარკვეულია, მაგრამ ბევრი ბევრე ბნელითაა მოცული და არკვევას მოითხოვს, განსაკუთრებით საქართველოს ცხოვრების სინამდვილეში.

ძველი ფორმულა „მაღარია დაავადებული ადამიანი—ქოლო ანოფელის—მაღარიის ეპიდემია“—უნდა არავის აკმაყოფილებს. ჯერ კიდევ იტალიის გამოჩენილმა მეცნიერმა, აწ განსვენებულმა პროფ. ჩელმა ეს ფორმულა შესცვლა მეორე ფორმულით: „მაღარიით დაავადებული ადამიანი—ქოლო

სამტრედია
პარტაზიანი ტიფი ისევ მძვინვარებს. ამინდი გამოკეთდა, ხალხი ხენა-თესვას შეუდგა.
მანქანაზედ მთა ჯამაგირები სამტრედიის რაიონის მასწავლებლებმა უკვე მიიღეს აპრილის და მარტის თვის ჯამაგირები.
საოჯახო ფაქები სამტრედიაში. ყველი გირვანქა 100,000 მან, შაქარი 400,000 მან, კვერცხი 10,00 მან. (ცალი), გამომცხვარი თეთრი პური გირვანქა თიხლი (კაცილი) 120,000 მან სიმინდის ფქვილი ფუთი სამასი ათასი მანეთი.

თავისუფალი ვაჭრობა—კერძები უნდა გაიყიდოს და ქანდარის აურ-ზაურთადასოდეს მოისპობა თქვენი ლოცვა კურთხევით“.

მართლაც რომ გარდაუვალი კატეგორია ყოფილა საწყალი კაცი. რამდენი გადატრიალება მოხდა და ყოველთვის ქვეშ მოვექცეო.

ხელოვანო! ნიკოლოზის დრო რომ იყოს, რა მეშველებოდა; მაგრამ დღევანდელი სიტყვის თავისუფლებით ესარგებლობ და ვრცლათ ვიპასუხებთ.

თქვენ ოჯახ-აშენებლებო, რომ გავიწილიყოს, მიღებული მხედველობაში და საგაღმდებლო ყველაათვის, მაშინ არც თხოვნა დამჭირდებოდა. მე სწორეთ იმიტომ მოვიტხოვე ჩემთვის იუბილე გაემართათ ავანსათ, რომ დღეს ყველაფერი შებრუნებულია ხიფათ. აი თუნდაც წინათ, მომავალი თვის ანგარიშში რომ მოსამსახურე ფულს მიიღებდა, იმას

ანოფელის—x, y, z—მაღარიის ეპიდემია. ეს უცნობი ფაქტორები ბიოლოგიური, ფიზიკური და სოციალური ფაქტორები, რომლებიც ხელს უწყობენ ჩვენში მაღარიის და სხვა ავადმყოფობათა წარმოშობას და გავრცელებას.

მართალია მედიცინა, როგორც ყოველი სხვა მეცნიერება, ინტერნაციონალურია, მაგრამ მას აქვს თავისი მშობლიური სახე, ადგილობრივი თავისებურება. ყოველი სულდამზღის სიცოცხლე დღემდე წაზე დაწყებული უმარტივეს ერთ უჯრდიან ცხოველ პროტოზოასაგან, რომლებიც უმთავრესად იწვევენ თვით ქვეყნების ავადმყოფობას, გათავებულ თვით ადამიანთ, დამოკიდებულია ადგილობრივ ბუნებასა და მის თვისებებზე: ჰავა, ჰაერი, სიბო-სიცივე, ადგილსახე, მდებარეობა, ნიადაგი, ყველაფერი ის, რაც ახასიათებს ადგილობრივ ბუნებას, დიდს გავლენას ახდენს ადამიანზე, ცხოველებზე და თვით მეცნიერებებზეც კი. ბუნების მიხედვით განირჩევიან არა მარტო ადამიანთა სახეები, თვით ცხოველთა და მეცნიერეთა სახეებიც კი, მათი პატაროგენური და ფიზიოლოგიური ცხოვრება, თანამედროვე მეცნიერული პოიენის, რომელსაც დაუწახავს თავის მიზნად ყოველმხრივი შესწავლა ბუნების იმ პირობების, რომლებიც ადამიანის ჯანმრთელობაზე გავლენას ახდენენ, არ სტოვებს არც ერთ დარგს ამ მხრივ შეუსწავლელად.

ჩვენი ქვეყანაც თავისი სივრცით თუმცა პატარაა, მაგრამ თავისი ბუნებით მეტად მდიდარი და მრავალფეროვანია. აქ ჩვენ სულ პატარა სივრცეზე გვხვდებით თვით უმშვენიერეს ქვეყნის ბუნების მრავალფეროვნებას. ტყეებით მწვანეთ ამაღლებული მთარებილი, იქვე გავრცელებული ლამაზი ხეები, გაუვალი უღრანი უღელ-ტეხილები, ამწვანებული ქალაქები და ვილები, მუდმივი თოვლით დაფარული მთები, იქვე ახლოს ზღვის პირას ტროპიკული მეცნიერებით მუდმივ ამწვანებული მიდამოები და სხვა. ამ მრავალფეროვან ბუნებასთან მრავალფეროვანია ჩვენი ადგილობრივი პატაროგენი.

როცა მკვლევარი ექიმი ან ბუნების მეტყველი თავის გამოკვლევებს უკავშირებს ქვეყნის ადგილობრივ ბუნებას და მის თვისებას, ამ პატარა ქვეყნის სივრცეზე ის ხვდება მთელი ევროპის ბუნების მრავალ-ფეროვნებას და მასთან დაკავშირებულ სწეუ-

ავანსი ერევა; დღეს კი წარსული თევზების ფულს რომ მოითხოვ (მიღება?—არ შეიძლება პირმა, იმას ქვია ავანსი. ძველ დროს ქართველებს ჰქონდა პრასის, კომპოსტის და სხვა ნივთიერი დახმარება;—დღეს კი შესაძლებელია გახადოს კალაქი დასახლება, მაგალითად B. C. H. X.-ის ბუნებულ-რიაში არის წარდგენილი მოსამსახურეთა დეკემბრის ჯამაგირის უწყებები და პრეზიდენტის გამოანგარიშებით იგი კარგათ უნდა დამყავდეს.

არასოდეს მომხდარა პედაგოგი ფინანსისტობდეს ან მას იუბილეს უმართავდნენ, ექიმი იურისტობდეს კოტორი შეფობდეს და სხვა ასეთები, მაგრამ დღეს კი ხდება ასე. საკვირველია ღმერთმანი, რაღა ჩემი გავიკვირდებოთ ყველაფერი?

როგორ უმღერ მუცლის ტკივილსო,—მეკითხებით, გეტყვით: ძალიან კარგათ. მე ვერ წარმომიდგენია ჩემს პოეტურ ინტუიციაში როგორ შეგება რათ ექვი. ერთხელ აღვნიშნე რომ ყველა სიტყვას მირჩევნია ღვინო, გავიყვებით მიყვარდა ასო „ლ“, მიაგრამ შემძულდა მას შემდეგ, როცა ზოგმა უსამარ თლოთ გაისივა „ლიპი“, (ზოგა „ლიპის“ გასიება სა-მართლიანათ არის მიჩნეული) როცა „ცისკარში“ ვხივარ და ზემო სართულში ყოვლათ პარტიოსანი სითხე აორთქლებას იწყებს, განუსაზღვრელათ ვეტრფი საქართველოს, მაშინ არ ვგრძნობ არავითარ შიშს თუნდ შოფერი გამოჩნდეს ავტომობილით და ავტომობილში კი „დიდი კაცი“ ბრძანდებოდეს. ერთი ჯაშუშის მაგიერ ხუთი მეღანდება და მაინც არ მეშინია; ერთი კარის მაგიერ ორი მოსწანს და გასვლას არც ერთთა არ ვეჭრობ. მაშინ მაგიწყვდებ ყოველგვარი ვალი (თუ ჩემგან ეკლეთის ვინმეს) განა მეტი ინტუიცია შეიძლება?

სიცოცხლის შესახებ უნდა მოგახსენოთ, რომ 50 წელიწადს მაინც კი ვიცოცხლებ. თუმცა ზოგჯერ არის შემთხვევა: კაცს უნდა სიცოცხლე და მისდა უნებურათ კვდება. ზოგიერთ შემთხვევაში არ ვაგებ პასუხს, მაგრამ ჩემი სიცოცხლის სინამდვილეში გვიქვს შეტანისათვის თამამად შეიძლება ვინმე გამოვიყვიო კრივი. და თქვენ წვერებს რომ კრივის ეშინია, ამას აშკარათ ვხედავ; გრიგოლ რობაქიძეს ძალიან მოეწონა ჩემ მიერ არჩეული თემა—მუცლის ტკივილი; უნდადა ლექსები დაეწერა ამის შესახებ, მაგრამ ჩემი მუქარის შეიშინდა და ევროპაში გაემგზავრა; მან კარგათ იცის, რომ კრივის გამართვა ევროპის კონსერვატორიებში არ არის. მიღებული, როგორც ეს საქართველოშია და თავს იფარავს... ჩვენში რომ თავისუფალი ვაჭრობა, მეც კარგათ ვიცი; ვხედავ კარგათ, რომ რუსთაველის თეატრის წინ ყოველ საღამოს გახურებული ვაჭრობა მთავრობის და თეატრის ადმინისტრაციის ნებართვით და ვალდებულ მიღებულია ქანდარის ბილეთი. ასეა თუ ისე, მე იუბილე მეკუთვნის და თუ არ გამიმართავთ ჩემთვის, წავალ ადგილკომში, იქიდან კავშირში, კავშირიდან შრომის კომისარიატში, იქიდან გადავგზავნიან შენობაზედ კამერაში, სატრაფიოში, ამიერ-კავკასიის შრომის კომისარიატში, ეგებ მოსკოვშიც და ასე შემდეგ. თუ ამდენ სიარულში 50 წელიწადი არ გავიდა, ბოლოს მაინც გამტყუნებული დარჩებით. გირჩევნიათ ესლავე გამიმართათ იუბილე, თორემ საზღვარ გარეთ წასვლას მოგიშვებ, საღამოს გამართვა მაინც დავაქირდებთ და მე იუბილეს გამართვაზე მეტ მადლობას ვერცოდით.

შოკ.

ლებებს. აქ აღმოჩნდა გავრცელებული მაღარიის ყველა პირობების გარდა გემოგლობიანურიანი ციხე, ტროპიკული დიზენტერია, კალა-აზარა, პელაგრა, პაპატრი და სხვა. აქვე გავრცელებულია ცხოველთა და ფრინველთა სხვა და სხვა პროტოზოანი ავადმყოფობანი: პროტოზოზოზი, ტრიპანოზომი, ლემოგარეარიანები, ფილარიები და სხვა. აქვე არის გავრცელებული მრავალი ორფეროვანი სისხლ მწოვი მწერები, გამავრცელებული პროტოზოანი ავადმყოფობათა: სტეგომია ფასკიაცა, (ცვი-თელი ციხეა), სტეგომია ალბა, ფლემობრუმურ პერნიციოზი, ანოფელისები, მაკულასი, სუპერპიქტუსი, პულსტერიუსი, ბიფუტატუსი, პენისი და სხვა.

ამ მწერებიდან ზოგიერთები კ. კანდელაკის ექსპედიციის მიერ პირველით აღმოჩენილ იქნა.

ყველაფერი ეს ნათლათ გვიმტკივნია რამდენათ მრავალფეროვანია პროტოზოანი ავადმყოფობათა სწეულებანი ჩვენში. დღეს ამ სწეულებას განსაკუთრებით ყურადღებით ეპყრობიან ევროპაში: იქ არის სპეციალური ინსტიტუტები, კომისიები, ექსპედიციები, ლაბორატორიები და სხვა. ჩვენშიც ამ ბოლო დროს იწყება ერთგვარი გახალისება, მუშაობა: სახ. ჯანმრთელობის კომისარიატთან არსებობს სამალარო საღებრი, რომელიც ჩვენი ქვეყნისთვის დიდად მნიშვნელოვანია, სახ. უნივერსიტეტთან არსებობს სამალარო და ტროპიკულ ავადმყოფობათა ექსპედიცია, რკინის გზასთან არსებობს სპეციალური სამალარო ორგანიზაცია, არის ამბულატორია და სხვა; მაგრამ ყველაფერი ეს არ არის საკმარისი, საჭიროა თვით სოფლის ექიმები იღებდნენ ამ მუშაობაში აქტიურ მონაწილეობას, რისთვისაც მეცნიერულად და გონებრივით უნდა გათვითცნობიერდნენ ექიმები მათთვის კურსების მოსაწყობათ. საჭიროა სოფლის ექიმები იქნნენ ამაღლებული გონებრივად, ეკონომიურად, დაკავშირდნენ საქართველოს მეცნიერულ ტაძართან, საქართველოს უნივერსიტეტთან, რომელიც, როგორც ლამპარი წინ გაუჭირდნენ ჩვენი ხალხის გაჯანსაღების საქმეში. ყრილობა უკანასკნელ სიტყვებს ტაშით ფარავს. მოხსენების შემდეგ შეკითხვაში შეიტანეს მთელ რიგ ამხანაგებმა და მათდამი მომხსენებლის პასუხის გაცემის შემდეგ მეორე სხდომა დაიხურა.

საქართველო

ს. ისუღა (სენაკის მუზეა). პარტიზანული მოღვაწეობის წინააღმდეგ და კანდიდატა მორიგი კრება შე- სდგა პარტიის 22-ს. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ კრებას არც ერთი ამხანაგი არ დაესწრო. ეს უსათუოდ პარტი ამხანაგებში პარტიული შეგე- ბის და პოლიტიკანეთარებისადმი დაუშვრეტელი მიდრეკილების არსებობის მომასწავებელია.

დღის წესრიგში იყო დასმული შემთავრებადი ორი საკითხი: 1) პროგრამის ახსნა-განმარტება და 2) რელიგია. ორივე საკითხის შესახებ ვრცელი და შინაარსიანი მოხსენება გააკეთა ა.მ. გ. მუშაშვილი. ილაპარაკა მდამბურის, ყველადათვის გასაგებ მე- გრულ ენაზე, რაც კრებაზე სტოვებდა კარგ შთა- ბეჭედლებას. მომხსენებელმა გადაუშალა ამხანაგებს წიგნი პარტიის მიზანი და პროგრამა. დაწვრილ- ბით აღნიშნა ის მომენტები, რომელიც განვლო პარ- ტიამ დაარსების დღიდან.

შეგზო საერთაშორისო რევოლუციის საკითხს მშრომელთა კლასის დიქტატურას, საბჭოთა სის- ტემას, აგრეთვე იმ საკითხებს, რომლის გაგებაში ჩვენსა და კოლმსტებს შუა არსებობს თანხმობა. შემდეგ ა.მ. მომხსენებელი გადავიდა მიწის სოცია- ლიზაციის განმარტებაზე, აღნიშნა სოციალისტების ძირითადი მუხლები. მოახსენია თანამედროვე მიწის კანონი, რომელიც ემყარება სოციალისტების პრინ- ციპებზე. გაცხრით შეგზო აგრეთვე მიწისეკურ ბუ- რჟეზიულ მიწის პროგრამას. დიდხანს შეგრძელა ა.მ. მომხსენებელი ღარიბ გლეხ-კაცობასა და პროლე- ტარიატს შუა არსებულ დამოკიდებულება-ურთიერ- თობაზე. განმარტა ქალაქისა და მიწის მუშების როლი სოციალისტურ გადატრიალებაში საერთოდ და კერძოდ თანამედროვე რევოლუციის მსოფ- ლობაში. აღნიშნა ჩვენი პარტიის შეხედულებანი ქალაქისა და სოფლის მუშათა მოთხოვნების შესა- ხებ, აგრეთვე შეხედულებანი სხვა პოლიტპარტიე- ბისა. ყოველთვის საკითხიც მკაფიოდ გააშუქა. გან- მარტა ფედერალიზმის შინაარსი. ილაპარაკა საბ- ჟოთა ფედერაციაზე. აღნიშნა მისი მშენებლობაში არსებული დადებითი და უარყოფითი მომენტები. მომხსენებლის აზრით და პარტიპროგრამის მიხე- დვით, ერთა სწორ უფლებიანობის შესახებ პრო- ლეტარული ფედერალიზმის დიდი დედა-აზრის დამაბრუნებელია და დადებითი. აღნიშნა კომპარტიაში არსებული საღი მიმდინარეობის პოზიცია, რომე- ლიც ემხრობა სოციალისტური და კომუნისტური თვალსაზრისით საბჭოთა ფედერაციის საკითხის გა- დაქრას ერთა თანასწორობის დაცვით.

ამხანაგები დიდად კმაყოფილი იყვნენ მომხსე- ნებლის შინაარსით. ეს დამტკიცა გამართულმა კა-

მათა და შეკითხვებმა. საინტერესო იყო დაკვირ- ვების ის უნარი და მუშური ლოლიკა, რომელიც გამოიჩინეს ამხანაგებმა აზრთა გაცვლა-გაშრო- ში. ბაასი ერთ საათს გაგრძელდა. ცოტა ხნის შე- სვენების შემდეგ კრებამ მოისმინა მეორე საინტე- რესო მოხსენება რელიგიის შესახებ. ა.მ. მუშაშვი- ლმა გააცნო ამხანაგებს სარწმუნოების წარმოშობის ისტორია. ილაპარაკა პირველყოფილი ადამიანების ყოფა-ცხოვრებაზე, პრიმიტიულ კომუნისტურ, ლმერ- თების გაჩენაზე. საინტერესო იყო კერპთაყვანის- ცემლობის შესახებ საუბარი.

მეორე აქცენა ამხანაგები ზოგ ხალხების სარ- წმუნოების ახსნით და მათი ლმერთებით. შემდეგ გადავიდა ქრისტიანობის წარმოშობის და მისი გა- ვრცელების პირობებზე. აღნიშნა ქრისტიკა როგორც ჩვეულებრივი ადამიანი, მოკლებული ყოველივე ლეთიურ თვისებას. ამხანაგი შეგზო ქრისტეს სუ- რათს, სამღვდლოების და ეკლესიების წარმოშო- ბის ისტორიას გადაუშალა კრებას სამღვდლოების სისამაგლის მთელი სურათი. „კონტრ-რევოლუ- ციის“ მოღვაწეობის შავი ფურცელი. აღნიშნა მექ- ცნიერების წარმატება და სარწმუნოების დაცემა უქანასკნელ საუკუნოებში.

მოიხსენია მენშევიკური მთავრობის ლაშქრული ლაქიური და საბჭოთა მელსუფლების რევოლუ- ციონური პოზიცია. „სულთის მამების“ და მათი ბა- ტონობის იარაღის ეკლესიების მიმართ. მოხსენე- ბამ დიდ აღფრთოვანება გამოიწვია ამხანაგებში. საინტერესო იყო აზრთა გაცვლა-გაშრო- ნაგები ანეთიარებდნენ იმ აზრს, რომ საჭიროა მე- ტი ენერგიული ზომების მიღება სასულიერო არი- სტოკრატის წინააღმდეგ (მოითხოვდნენ მათი პა- სუხისგებაში მიცემას და დატუსაღებას), ეკლესიე- ბის კლუბებად და თეატრებად გადაკეთებას დაუ- ყონებლივ, ანტოელეგიკური პროპაგანდით ხალხში შეჭრას და სხვა. მიღებულ იქნა ერთხმად შესაფე- რი რეზოლიუცია, რომელშიც, სხვათა შორის, ხაზ გასმითაა აღნიშნული საბჭოთა ხელისუფლებასთან და ა.მ. კომუნისტებთან ერთად აქტიური მონაწი- ლეობის მიღება ანტისარწმუნოებრივ ბრძოლაში.

დასასრულ არჩეულ იქნა ახალი პარტიკომი. პარტიდელში შედიან: ა.მ. სტეფანე ტორი- ნავა, აკაკი ხოფერი და აკაკი კუცია. კრება, დაიხურა 1 ნახ. საათზე. ღამის წყევლი- ღში გაისმოდა შინისკენ მიმავალ ამხანაგების რე- ვოლუციონური სიმღერების ვუგუნე.

მდივანი აკაკი კუცია.

თანახმად ძონძი-ისუღის პარტიკომის დად- გენილებსა პარტიული დისციპლინის დარღვევისა- თვის ორგანიზაციიდან გამორიცხულია ევსევი (მა- კუ) ხოფერი, რომელსაც ჩამოეკრთვა უკვე პარტი- ული მანდატიც.

პასუხისმგებელი მდივანი აკაკი კუცია.

ხელშეწყობა

ნინო დავითაშვილი.

დღეს ნინო დავითაშვილის ბენეფისია. მსახი- ობისთვის ბენეფისი დღესასწაულია. დღესასწაული კი საერთოდ მსახიობი იშვიათად ხდება ცხოვ- რებაში.

ვინც იცნობს ქართულ თეატრს, მის ისტო- რიას, წარსულს და აწმყოს, მას კარგა ცნობება ნინო დავითაშვილიც.

ნინო დავითაშვილი ღირსეული მოწაფეა ჩე- ნი თეატრის სიამაყის ლაღი მესხიშვილის. ლაღი მესხიშვილმა უანდერძა თეატრისადმი სიყვარული და პატივისცემა ტრადიცია.

ქართველ საზოგადოებას, ალბად, კარგად ეხ- სომება ქართული დრამის სეზონები 1910 წ.—1914 წლამდის ტფილისში და უფრო ადრე კი ქუთაისში. ეს ის დრო იყო, როდესაც ნინო დავითაშვილის ნიჭი უმაღლეს აპოგეამდის იყო მისული და მაი- სობდა.

ჩვენ ესლაც ნათლად გვახსოვს ნინო დავითა- შვილის შექმნილი ხატებანი, ძვირფას ვალერეიით რომ იშლებოდა ნაირ ჩუქურთმით.

არტისტიული სახე. პლასტიური ფიგურა და ახალგაზდის ტემპერამენტით აელვარებული—ნინო დავითაშვილი, არა ერთი და ორი საღამო ყოფილა დაშვებებული ესთეტიურად ქართულ სცენაზე.

სასცენო ხელოვნებას უყვარს თავდავიწყება და ვარტყება.

ახეთ თავდავიწყებით და გატაცებით ემსახუ- რებოდა ნინო დავითაშვილი ქართულ თეატრს მთე- ლი ოცი წელიწადი.

ნინო დავითაშვილს თეატრი სწამს, როგორც მთლიანი იდეალის სამსახური. და მისწრაფობდა მე- დამ მაღალ აზრების განსახორციელებლად. უსაბუ- ლდ მსახიობმა ბევრში გაიმარჯვა, მაგრამ ბევრში ქართულ თეატრის პირობებში არ მისცა გასაქმის და ბევრჯელ ბევრ სურვილს ფრთები შეაკვეცა. ასეთია ბედი ქართველ მსახიობს.

დღეს ბენეფისია ნინო დავითაშვილის. მას არ უყვარს თავისთავზე ლაპარაკი და მოვლენა. ქარ- თველი საზოგადოება კი მოვალეა მოვონოს ამ მსახიობის დიდი ღვაწლი და პატივისცემით შეხე- დეს მის თეატრალურ დღესასწაულს.

მსახიობს თუ სიცოცხლეშივე არ ეკი პატივ, სიკვდილ შემდეგ ველარაფრით მოუვლი. მსახიობი მწერალსავე არა სურავს ტოვება. ის თავის შემ- დგეს სიტუებს მხოლოდ მელანქოლიურ მოვონებას და ეს მოვონებაც რჩება მხოლოდ იმათში, ვისაც მასთან ერთად განუცდია სიხარული, ვინც ზიარე- ბულა მასთან ერთად შემოქმედებდა.

გვილა ფერანტი.

ლომლები ნაკლებ მნიშვნელოვანი იყვენ საერთო სიმ- ლურაზე. ამიტომ მე, როგორც თავყვანისმცემელი და მოყვარული ხალხურ შემოქმედებისა არა ნაკლებ ყურადღების ღირსად მიმაჩნია მივაქციო, ვისიც ჯერ არს, მისი ყურადღება აქ დასახელებულ პირე- ბისადმი:

ცნობილი მგალობელი მღვდელი რაჟდენ ხუნ- დაძე, (იმერეთი), სამეგრელოში ან გადაცვლილი დიდი მომღერალ-მგალობლის დიტო ჭალაქანდის შვილი ანდრია მღვდელი, გურიიში ცნობილი მგა- ლობელ-მომღერალი ძმანი კონტრიმეები (მღვდლე- ბია), არქიმანდიტი დავით ჭანჭარაძე და ნაკაშიძე (ერისკაცი).

კიდევ ვიმეორებ: სახალხო ზუნებრივი სიმ- ლურა-გალობა ითხოვს შესაფერის ყურადღებას.

ამისათვის ნუ ვაყვებთ თავის დროზე ყუ- რადღების მიტყევა, თორემ ბევრი დავკარგეთ და რაცა გვაქვს იმასაც დავკარგავთ.

ხალხურ სიმღერათა ლიტბარ მომღერალი ძუკუ ლოლუა.

ნინო დავითაშვილის ბენეფისია არა 4 მაისს, როგორც ეს შეცდომით იყო მოთავსებული ჩვენ გაზეთში, არამედ დღეს, მაისის 3-ს.

წარმოდგენილი იქნება სარდუს ცნობილი პი- ესა „მადამ-სან-ჟენი“. „სან-ჟენის“—კატრინის როლს შესასრულებს ნინო დავითაშვილი, ნაპოლეონისა— გიორგი დავითაშვილი.

გრიგოლ რომაქიძის საღამო. კვირას, აპრი- ლის 29-ს რუსთაველის თეატრში გრიგოლ რომა- ქიძის ევროპაში გამგზავრების აღსანიშნავთ გაი- მართა დიდი საღამო, გრიგოლ რომაქიძე დღეს- დღეობით ქართველ ინტელიგენციაში ყველაზე მე- ტი ავტორიტეტითა და ყურადღებით სარგებლობს. ეს მან დაიმსახურა საცესებით. ამიტომ ზუნებრივი იყო, რომ მის საპატივისცემოთ გამართულ საღა- მოს დაესწრო მთელი რჩეული ნაწილი ქართველი ხალხის.

საღამოს პირველ ნაწილში დაიდგა გრ. რო- მაქიძის მისტერია „ლონდა“. ამ მისტერიისა და მი- სი დადგმის შესახებ ბევრი დაიწერა ავტორის მე- გობრების მიერ, თუმცა ტენდენციური რამდენათ- მე. ყოველ შემთხვევაში მისი გადაფასება საჭირო- ებს განსაკუთრებულ ფელტონებს. ამ საღამოს დადგმა იყო ოდნავ განახლებული. შესრულდაც უფრო დამამაყოფილებელი, ვიდრე წინა დად- გებზე.

მეორე ნაწილს საღამოსას შეადგენდა „ინ- ტერმედი გრ. რომაქიძის წასვლის წინ“. მიუხედა- ვათ იმისა, რომ არ იყო მოცემული სრული გამარ- თლება რეკლამისა, „ინტერმედიამ“ მაინც დამამა- ყოფილებელი გამოდგა.

ეს იყო ფანტაზია გრიგოლ რომაქიძის გაცი- ლების.

კარგი იყო კოტე მარჯანიშვილის დადგმა— საღვურის.

მეტად ცოცხალი და ხალისიანი იყო ეს სცენა. პლასტიკა; მუსიკა; მეტად მხიარული იუმორი; სიტყვა; ბალეტ—ყოველგვარი ხელოვნება იყო მოცემული პარმონიულათ—განსაკუთრებული ოვა- ციებით იფარებოდა სიმღერები ინაშვილის, სარა- ჯიშვილის; იუმორი ჟორჯილიანის; სიტყვა პაოლო იაშვილის.

მხურვალე ოვაციები თვით გრიგოლ რომა- ქიძეს.

საღამო დაიხურა დავით კლდიაშვილის გამო- სათხოვარი სიტყვით. მოველოდით „ატრუბანდუ- რებს“. მაგრამ მათი „ჩანჯი“ სდუმდა.

აღსანიშნავია შემდეგი, მეტად აღმამუთოებე- ლი გარემოება.

საქართველოში ლიტერატურულ შკოლათა შორის არსებული ბრძოლა მოვიდა ვულგარბამ- დე და გადასცდა ყოველგვარ ეთიკის საზღვრებს. ამან თავი იჩინა ამ საღამოზეც—იმ დროს, როდეს- საც მთელი ქართული კულტურის გაერთიანებული ფრონტი, ყველა ლიტერატურულ სკოლისა და ხე- ლოვნების დარგების დამსახურებული წარმომად- გენლები განწყობილნი იყვნენ ამ საღამოს ანსამბ- ლისათვის, ახალგაზრდა ფუტურისტები მისულიყე- ნენ საბსტრუქციუთ. ისინი საღამოს ჩაშლის მიზ-

ნით, უშვებდნენ დარბაზში უსიამოვნო სუნის სპ- ეყეს. ამას მოჰყვა უსიამოვნება და მილოყვის მო- სევა, რაიც საზოგადოებამ, რაიც საზოგადოებამ, რაიც რისტების სამწუხაროდ, რაიც რაი, სიამოვნო უსი- დოდათ თავის არსებობა უსიამოვნო... როდის მოეღება ბოლო ასეთ მეთოდებს... დაშსწრე.

ბათობი. გასულ ოთხშაბათს, 25 აპრილს, აკ- დემიურ თეატრში გამართული იყო დამსახურებულ მსახიობის ვალერიან გუნიას ბენეფისი, რომელსაც დაესწრო აჭარისტანის მთავრობა მთელი შემად- გენლობით და აუარებელი საზოგადოება. ეს დღე იყო დღესასწაული ქართული აკადემიურ თეატ- რისა.

მოხსენებლის, რომელსაც წელს შეუსრულდა 41 წელი მისი სასცენო და სალიტერატურო მო- ლეაწეობისა, მოკლე სიტყვით მიმართა თეატრის კომისარმა ვასო ურუშაძემ და თანაც გადასცა ამა- ნათები: 1. ცენ. აღმასკომისაგან 20 მილიონი, 2. სახ. კომ. საბჭოსაგან 50 მილიონი, 3. კომუნალურ მეურნეობისაგან 20 მილიონი, 4. ჯანმრთელობის კომისარატისაგან 15 მილიონი, 5. ფოსტა-ტელე- გრაფის მოსამსახურეთაგან 8 მილიონი, 6. ფარმა- ცევთა პირველ არტელისაგან 3 მილ., მარიამ თე- მანიშვილისაგან მრავალი, მსახიობისათვის საჭირო, კოსმეტიური და გრიმისათვის სხვადასხვა ნივთები თავის ლაბორატორიისაგან. მიულოცა ქართულმა დრამამ, ქალთა გიმნაზიის მოწაფეებმა, „მწვერვა- ლის“ რედაქციამ და სხ. (ბრძოლა).

წიგნი ია კარგარეთელზე.—ამ მაისს გამოცე- წიგნი ია კარგარეთელზე მისი იუბილეს გამო, რომელშიაც მოთავსებული იქნება ბიოგრაფია იუბი- ლიარისა, მოგონებანი და წერილები.

ახალი მწერლების „პოეზიის დღე“.—ახალი მწერლობის სადღესასწაულო დღეს 6 მაისს, გამოცე- „პოეზიის დღე“. ბელოვანთა სახალხოში ამავე დღეს გაიმართება სადღესასწაულო საღამო. საღამოს შემე- დევ ბანეკტი.

ევნატე ნინოშვილის ძეგლი.—ალექსანდრე სახელობის ბაღში, მუშათა სასახლის პირდაპირ მის დაიდგა მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძის მიერ შესრულებული ევენატე ნინოშვილის ბრინჯაოს ძეგ- ლი. ძეგლი ოფიციალური გახსნა მოხდება ამ დღე- ებში.

ღირიშორ ივანე ფალაშვილის ბენეფისი. ამ დღეებში ოპერის თეატრში გაიმართება რუსე- თის საზოგადო თეატრების და ამ ემად ტფილო- სის სახელმწიფო ოპერის ღირიშორის ვანო ფილ- აშვილის ბენეფისი—წარმოდგენილი იქნება პირვე- ლად ოპერა „ლოენგრინი“ კოტე მარჯანიშვილის რეჟისორობით.

დადგენილება № 20. საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოსი.

შრომისა და შროაზით ტვირთბიდვის გადასა- ხადის ფულად გადახდენების შეჩერების შესახებ. ამა 1923 წლის მარტის 10-ს თარიღითა და 84 №-რით გამოცემულ დადგენილების შესაცვლე- ლად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კო- მისართა საბჭო ადგენს:

შეჩერებულ იქნეს შრომისა და შროაზით ტვირთბიდვის გადასახადის 1923 წელში ფულად გადახდენიება ახალგაქარგულებამდე.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კო- მისართა საბჭოს თავმჯდომარის მოადლე ა. გ. მამკარი.

ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისრის რწმუნებული საქართველოში ბ. ბიბინიშვილი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ილ. საღარაძე.

1923 წ. აპრილის „27“ ტფილისი—სასახლე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია. გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

საქართველო

(ს. მ. რ. მ. ი.)

ტფილისის აღმასრულებელი კომიტეტი ამით აცხადებს, რომ ორშაბათს, ა. წ. 7 მაისს, დილის 12 საათზე აღმასრულებელ კომიტეტის შენობაში

დანიშნულია მეორეჯერ

საქართველოს

ქალაქის ხუთი სასწრაფოს

(თათრის მოედანი, დესიმონოვის მოედანი, მალაქის მოედანი, ნურუფაროვის და მუხრანის რინოკე) იჯარით გასაცემით ცალკე პირზედ ან იურიდიულ უფლებით აღჭურვილ ამხანაგობაზედ.

ვაჭრობა დაიწყება 15,000 მანეთიდან ოქროთი ხუთივე სასწრაფო წელიწადში. დაწვრილებით კონცესიის გაცნობა ყოველდღე აღმასკომში ოთახი № 50.

331 3—1

განცხადება

ქალაქის აღმასკომის საფინანსო განყოფილება საყოველთაო საყოფადღებო ამით აცხადებს, რომ ა. წ. 1 მაისიდან ყოველ-გვარ გადასახადების ასაკრფ ოქროს მანეთის კურსით ქალაქის აღმასკომი იხელმძღვანელებს წინა დღის ოფიციალურ ოქ- როს მანეთის კურსის მიხედვით.

საფინანსო განყოფილების გამგე ფილქოშკი.

№ 327—3—3.